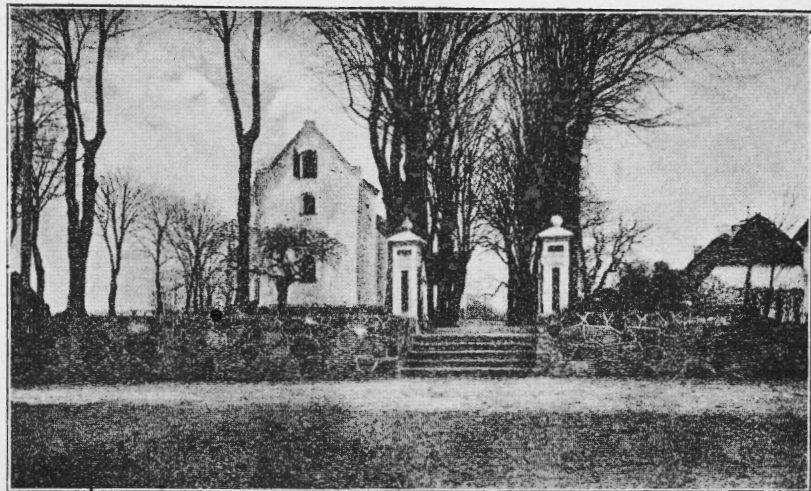

TOMMERUP KIRKE
EFTER TILBYGNINGEN 1920.

TOMMERUP KIRKE
FØR TILBYGNINGEN 1920.

Nye historiske Bøger.

— Af T. K. —

Ligesom i de foregaaende Aarbøger vil vi ogsaa i Aar henlede Læsernes Opmærksomhed paa nogle Bøger af særlig Interesse, dels om Kilde for historisk, dels som tilfredsstillende Læsning for dem, der føler Trang til historisk Oplysning og Forstaaelse. Det er da naturligt, først at nævne de andre Amtssamfunds Aarbøger og »Historisk Fællesforenings« Tidsskrift »Fortid og Nutid«, der alt kan faas for halv Pris af vore Medlemmer, og hvis Indhold nærmest svarer til vore Aarbøgers. Dernæst vil vi nævne en Bog om et ganske nyt historisk Spørgsmaal og som dog er gammelt, nemlig: »Det slesvigske Spørgsmaals diplomatiske Historie 1914—20.« Aktmæssig Fremstilling og udarbejdet for Udenrigsministeriet ved Arkivar Fr. le Sage de Fontenay. Det er en Selvfølge, at baade Udgiver og Forf. er tilstrækkelig Borgen for Bogens Indhold, og dette vil have stor Interesse for enhver Dansk. Med Bogen følger et Kort over det sydlige Slesvig til nord for Aabenraa med Angivelse af Grænserne for de 3 Zoner, Tredje-Linien, det tyske Tilbud af 29. 5. 1919, (om hvilket mange vist ikke er rigtig klar) H. V. Clausens Linie, Udvidelsen, foretagen af Fredskonferencen, Claudel-Heftyes Linie og endelig alle Amtsgrænserne. Med denne Bogs Indhold burde enhver Dansk være fortrolig.

I nær Forbindelse hermed er det rigtigst at nævne det nye Maanedsskrift »Grænsevagten«, der begyndte at udkomme 15. 10. 1918 og nu udgives af Grænseforeningen under Redaktion af Mag. Vilh. la Cour, og som indeholder alt af Interesse vedrørende Grænseforholdene, er godt skreven og har en Mængde udmærkede Illustrationer. De to første Aarg. faas hos Bogh. Fergo, Kjøbh., de senere hos Slesvigske Forlag. Af 1ste Hefte skal blot nævnes enkelte Artikler som: »Vor Stilling til den syddanske Bevægelse,« »Kan vi staa os?« af E. Christiansen og »Mindretalsspørgsmaalet« af Harald Scavenius.

Endvidere vil vi i denne Forbindelse nævne »Redaktør Jessen i Tale og Skrift« i Udvalg ved Marie Jessen, f. Fibiger. Denne store Bog paa 316 Sider i Kvart er forlagt af »Flensborg Avis« og fremtræder i fint Tryk paa pænt Papir, udført i det danske »Neue Flensburger Zeitung«s Bogtrykkeri i Flensborg. Forordet er af Redaktør E. Christiansen, og derefter følger Jessens Valgtaler, før han blev valgt til tysk Rigsdagsmand, hans Taler i den

tyske Rigsdag og til sidst andre af hans Artikler i »Flensborg Avis« fra 1882 til 15. 11. 1905. Man beundrer og begejstres for dansk følelse Mennesker ved Læsning af denne herlige Bog.

Paa G. E. C. Gads Forlag er udkommen: »Trap Danmark«, 4de omarbejdede Udgave under Redaktion af Hr. cand. mag. Gunnar Knudsen og med en Mængde udmærkede Medarbejdere blandt vore bedste Fagfolk saavel som lokalkendte Mænd fra hvert Sogn i Landet.

Bogen er jo gennem sine tidligere Udgaver saa fordelagtig bekendt, at en nærmere Omtale er overflødig. Men siges skal det dog, at Traps 4de Udgave er betydelig bedre end sine For-gængere. Ikke alene er den meget større, idet den denne Gang vil fylde 9 Bind mod tidligere 6; men ogsaa Indholdet er lødigere. Der er en forbavsende Mængde historisk, statistisk og topografisk Stof angaaende hver eneste Købstad, Sogn, By og stor Gaard i hele Danmark. Paa hver eneste Side i dette store herlige Værk findes udmærkede Illustrationer af Kirker, Gaarde, Huse, Vaaben, Mindesmærker tillige med en Mængde Kort over alle Sogne, Byer og Amter m. v., alt fremstillede efter Generalstaben. Alt er første Klasses Arbejde og er en sand Pryd for vort Land og kan blive til uberegnelig Nytte, om det bliver benyttet paa rette Maade, hvortil ogsaa kan tjene de mange Oplysninger om trykt Literatur vedrørende hvert eneste Sogn. Hver Gaardejer, Haandværker og opefter burde eje denne Bog, og ligeledes alle Bogsamlinger, Læseselskaber og Biblioteker, for at de mindrebemidlede, der ikke har Raad til at købe Bogen, dog der kunde faa den til Laans. Kendskab til Danmark bør være hver Mands Eje.

Paa det Gyldendalske Forlag er udkommen: I. »Torv og Hærstræde«, Studier i Danmarks Byer af Mag. Hugo Matthiesen. Hvor er det dog en stor Fornøjelse at følge med denne Kender af vore middelalderlige Bygninger, gennem de danske Købstæder, og der faa forklaret, hvorledes der oprindeligt saa ud paa de enkelte Steder, og faa at vide, hvad der var. Aarsag til, at Byerne opstod og fik det Udseende, de efterhaanden fik, alt som Tiden gik.

At Bogen har faaet ovennævnte Navn ligger vel i, at Hærstræderne og Torvene var den første Begyndelse til Byerne og hvorfra Hjerteslaget og Livet udgik. Den Hjelmsjerne-Rosencroneske Stiftelse og Carlsbergfondet har understøttet Forfatterens Studier, og Bogen har en Mængde gode Billeder og særdeles gode Kildeangivelser. De fleste fynske Købstæder omtales, og Bogen er skreven livligt og fængslende og fremtræder i pænt Udstyr.

II. I »Danske Studier«, udgivne af Gunnar Knudsen og Marius Kristensen for Universitetsjubilæets danske Samfund,

Hele Udstyrelsen er aldeles 1ste Klasses, baade Papir, Tryk, Stil og Billeder, af hvilke sidste der findes en meget stor Rigdom; af Bygningerne, deres Ydre og Indre, af Personer, Vaaben, Møbler, Husgeraad, Kunstsager, Antikviteter og Interiører o. s. v., hvilket alt tilsammen giver Værket et enestaende gentilt Præg, som er en Pryd for Danmark. Der vil ialt blive beskrevet over 200 af vore betydeligste Herregaarde under Medvirkning af vore bedste Fagfolk paa de enkelte Omraader, saaledes at ikke blot Gaarde, Bygninger, men ogsaa Ejernes Historie bliver fyldigst og udmærket beskrevet. I de allerfleste Tilfælde har vore Herregaarde og disses Ejere og Brugere gennem Tiderne været førende for deres Egn paa næsten alle Omraader og ikke mindst paa Landbrugets, et Forhold, der i det heromhandlede Værk er forholdsvis svagest belyst; derimod er det kulturelle og tekniske og historiske m. v. absolut paa Højde med det bedste, vi har, og med de udmærkede Hjælpekilder, som har staaet til Forfatterens Raadighed er her frembragt en prægtig Bog, der ikke alene er en rig Kilde for senere Granskere, men i sig selv bringer et fyldigt Bidrag til vort Lands Historie og Beskrivelse, som maa blive en eftertragtet Raritet at komme i Besiddelse af for alle, som higer efter at kende de gamle Slægters, Gaardes og Egnens Historie.

II. Koppels Atlas af cand. mag. O. Kayser. Det er en omarbejdet og fordansket Udgave af det berømte Andrees Handatlas og omfatter ialt 200 Sider i stort Folioformat med 104 Hovedkort og over 100 Bikort foruden 15 Byplaner o. l. Med Atlasen følger et Navneregister paa 464 Sider i 4° med ca. 220 000 Navne. Der findes udmærkede Kort over Varme, Lufttryk, Nedbør, Vegetation og Havstrømme, Dyreformernes Udbredelse, Religioner, Folketæthed og Ernæringsforhold, Samfærdelses- og Søkort Oversigtskort i politisk, fysisk og kolonial Henseende m. m. Selvfølgelig findes der udmærkede Kort over hvert eneste Land i Verden med alle de nye Grænser, ledsagede af en Mængde forskellige værdifulde Oplysninger.

Naar man nu véd, hvor mange Mennesker der lever i Uvidenhed om Forhold vedrørende vort eget Land og vor nye Grænse, hvor mange flere er der saa ikke, som savner de Oplysninger om andre Lande, som de paa saa let en Maade kan faa i Koppels Atlas. Det er et stort Savn, som her ser afhjulpen, og let og behageligt kan vi nu med dette foran os se, hvorledes den nye Verden ser ud.

Det er første Gang, et saadant komplet Atlas fremtræder paa dansk, og derfor var det ønskeligt, om mange vilde glæde sig over at eje det, og i alle Tilfælde bør enhver Bogsamling være i Besiddelse af dette smukke Atlas.

»Ditlev Ahlefeldts Erindringer 1617—1660« med en udførlig orienterende Indledning af Dr. Louis Bobé. Ditlev Ahle-

feldt var en anset Statsmand, stammede fra Holsten og var i Slægt med den bekendte grevelige Familie af samme Navn. Erindringerne behandler en Mængde Forhold, som den betydelige Mand har deltaget i; navnlig læser man med stor Interesse hans Beretninger om de skæbnesvangre Krige 1643—45 og 1657—60. Ogsaa det saa ofte beskrevne Forhold med Oberst Walther, Dina Winhofer, F. III. og Korfitz Ulfeldt berører Forf. Bogen slutter med en Række udmærkede, vejledende Anmærkninger.

Paa H. Aschehoug og Co. Forlag er udkommen: I. H. R. Hiort-Lorenzen: »Erindringer fra Sønderjylland«, udgivne af hans Dattersøn J. F. Gotschalk og med Forord og et Bidrag af Dr. phil. R. Besthorn.

Forf. er Søn af den saa fordelagtig bekendte P. Hiort-Lorenzen og var en Tid Borgmester i Ekernefærde, derefter 1860—64 Herredsfoged i Satrup og Maarkjær med Bopæl i Slesvig By. Senere blev han Redaktør af »Dannevirke« og endelig fra 1878 til 93 Chef-Redaktør af »Nationaltidende« og en af vore fineste Personalhistorikere. Ingen har større Betingelser for at skrive om Forholdene i Sønderjylland end denne Mand, der ogsaa gør det paa en Maade, som vinder og vedligeholder Læsernes Interesse i fuldeste Maal. Bogen er nydelig udstyret i alle Maader, som det sig hør og bør den Mands Minde.

II. »Verdenshistorien fra 1866 til vore Dage« af Povl Engelstoft og Fred. Nørgaard. Efter den frygtelige Verdenskrig, som har fremkaldt saa mange og store Forandringer i saa at sige alle Lande, vil alle interesserede Iagttagere med Glæde imødesee et Værk, der, som ovennævnte, vil fortælle om Forholdenes Udvikling indtil Eksplosionen 1914. — Bogen kommer i 10 Hefter à 1½ Kr., saa den er tilpas overkommelig baade i Størrelse og Pris, og Værket fremtræder desuagtet i solid og pænt Udstyr.

Paa O. Lohses Forlag er udkommen:

I. »Vilhelm og Nina Beck.« II. Bind, af Pastor Axel Beck. — Ogsaa hos den religiøse Fører Vilh. Beck er paapeget Skrøbeligheder, men det er dog med sand og oprigtig Glæde, man læser denne Bog af Sønnen og beundrer med Tak det vældige Arbejde, som denne Mand fik Lykke til at udføre. Der er en Mængde rige og tankevækkende Afsnit i Bogen, bl. a. »Livet efter Opstandelsen«, hvori han udtaler, »at de frelste skal opstaa som Jesus opstod i 30 Aars Skikkelsen i hele Ungdommens fulde Kraft« Hans Tale om »Underet« i Studentersamfundet. Og ikke mindst det bekendte kirkelige Møde 1896, hvor han overfør sine Modstandere med stor Kraft udslynger: »Paa Knæ, Professor! for den hellige Skrift!« og Professor Madsens Svar derpaa, er alt af megen Interesse. Alle alvorlige Mennesker vil glædes ved denne Bog.

Tillæg til Medlemslisten.

Odense By.

- Andersen G. Forretningsfører, Vestergade 80.
 Astrup E., Isenkræmmer, Vestergade 6.
 Andersen C., Forretningsfører, Nørregade 60.
 Brandt H. Kontorist, Borgmesterkontor.
 Bloch V., Borgmester, Fyens Sparekasse
 Brinch-Seidelin, Overretssagfører, Kongensgade 2.
 Christiansen P., Bogtrykker, Søndergade 20.
 Christensen C., Snedkermester, Kongensgade 39.
 Døring J. P., Bundtmager, Nørregade 21.
 Dresmer C., Stationsforstander, Ruggaardsvej.
 Ehnhus E., Øjenlæge, Hunderupvej 78.
 Eriksen L., Glassliber, Platanvej 64.
 Gregersen C. A., Cand. pharm., Svaneapoteket.
 Guldbrandsen, Branddirekt., Nørregade
 Hansen S., Kontorist, Thorkildsgade 16.
 Hansen Erik, Statsautoriseret Revisor, Vestergade 68.
 Hansen Carl, Cigarhldr., Albanigade 17.
 Hansen K. C., Snedker, Dalumvej 87.
 Højskoleforeningen, Slotsvænget.
 Hammer A. S., Politibetjent, Pjentedamsgade 28.
 Hoffmann Frk., Rektor, St. Knuds Gymnasium.
 Hansen, H., Entreprenør, Pjentedamsgade 49.
 Hildahl L. Fuldmægtig, Ruggaardsvej.
 Hey Chr., Køkkenudstysforretning, Vestergade 5.
 Haslund M., Installatør, Vestergade 99.
 Hansen Ernst, Bogholder, Kongensgade 37.
 Hansen Fru, Cand. pharm., St. Knuds Apotek.
 Hassenkam J. P., Snedkermester, Kongensgade 50.
 Hansen M., Dekorator, Grønnegade 13.
 Iversen V., Bogholder, Odense Ægforretning.
 Jakobsen P., Direktør, Kronprinsensgade 23.
 Jensen N., Overbetjent, Lahns-gade 65.
 Jørgensen J. C., Direktør, Kongens-gade 71.
 Jørgensen E., Bundtmager, H. Jensens-stræde 25.
 Jakobsen V. Assistent, Engelstoftsgade 7
 Jørgensen R., Revisor, Fyens Spare-kasse.
 Jensen O., Bogholder, Kongensgade 37.
 Jensen A., Malermester, Ryttergade 13.
 Jeppesen O., Overassistent, Sydfyns Banegaard.
 Jensen J. C., Førstelærer, Ejby Skole.
 Knudsen G., Lærer, Ryttergade 7.
 Larsen L., Snedkermester, Ø. Stations-vej 6.
 Lollesgaard K., Overretssagf., Vester-gade 7.
 Larsen E., Maler, Smedestræde 4.
 Larsen P., Billedhugger, Vestergade 102
 Lichtenberg D., Bogtrykker, Klare-gade 25.
 Mortensen R., Veksellerer, Overgade 14.
 Michelsen, Chr., Kredslæge, Nørre-gade 68.
 Mortensen L., Snedkermester, Over-gade 43.
 Nielsen M., Møbellabrik, Lahns-gade 35.
 Nielsen Rønbo, Overbetjent, Lahns-gade 65.
 Nielsen A., Konsul, Odense Ægforretn.
 Nielsen K., Fiskehldr., Nørregade 13.
 Nielsen C., Maskinmester, Elektricitets-værket.
 Pedersen M., Landbrugskandidat, Kan-nalvej 56.
 Pedersen M., Møbellabrikant, Kongens-gade 51.
 Poulsen P., Drejermstr., Grønnegade 11.
 Pedersen Clemens, Forstander, Klare-gade 42.
 Rasmussen F., Cyklehldr., Kongensgade
 Rud, Pastor, Langelinie.
 Rump G., Overbetjent, Platanvej 30.
 Rambøll J. A., Ingeniør, Stads-ingeniørens Kontor.
 Rasmussen H. P., Journalist, „Fyns Socialdemokrat.
 Ravens Fru, Kongensgade 8.
 Rasmussen A. Pianolageret, Vester-gade 100.
 Rasmussen, R. K., Billedhugger, Vester-gade 102.

Skriver M., Friskolelærer, Nørregade 59.
Stensbaile J., Ingeniør, Vandværks-
vej 30.
Sørensen S., Gørtlermester, Nedergade 7
Søegaard C. A., Forstander, Kongens-
gade 11.
Schwabach, Politibetjent, Jagtvej 10.
Trige Th., Fabrikant, Nørrebroe
Tørring V., Installatør, Kongensgade 13
Wejmann J., Fabrikant, Vestergade 6.
Wad P., Havearkitekt, Lahns-gade 48.
Vøge Carl, Restauratør, Statsbane-
gaarden.
Ørnberg C., Prokurist, Døckerslund.
Aagaard P., Repræsentant, Ejby Nr. 5.

Odense Herred.

St. Hans Landsogn.

Nielsen C., Detaillist, Henriettevej 52.

Dalum Sogn.

Andersen, Lærer, Carl Baggers Allé.
Dalum Pedersen, Forstander, Dalum.
Haugaard K., Lærer, Dalum.
Nielsen C., Tømrermester, Lindeallé,
Fruens Bøge.

Thierry, Adjunkt, Hjallesøvej 28.

Ubberud Sogn.

Hansen, Entreprenør, Heshbjerggaard
pr. Skalbberg.
Nielsen A., Gaardejer, Holmstrup.
Rasmussøn, Snedker, Holmstrup.

Verninge Sogn.

Nielsen, Forpagter, Verninge pr.
Knarreborg.

Vissenbjerg Sogn.

Nielsen, Lærer, Koelbjerg pr. Bred.
Larsen A., Frue, Aalemosgaard pr.
Bred.
Broholm, Dyrlæge, Bellinge.

Bjerge Herred.

Kerteminde og Drigstrup
Sogn.

Christensen C., Toldforvalt, Kerteminde
Finnemann-Bruhn, Redaktør, Kerte-
minde.
Jensen: Sadelmager, Langegade 72,
Kerteminde.
Mogensen P., Stenhugger, Præste-
gade 21, Kerteminde.

Agedrup Sogn.

Frandsen Marstrand, Gaardejer, Vester-
Kærby Mark, Agedrup.
Poulsen N. C., Gaardejer Bullerup.
Petersen P. Slagter, Vester-Kærby
Mark, Agedrup.

Dalby og Stubberup Sogne.

Andreasen, Mejeribestyrer, Staalbæk
Mejeri, Martofte.
Andersen, Sognefoged, Martofte.
Bjørnebo E., Husejer, Dalby.
Jensen H. Landpost, Dalby.
Knudsen K., Gaardejer, Hersnap.
Kristiansen L., " " Dalby
Nielsen F., " " Dalby
Mikkelsen M., Urmager, "
Larsen A., Gaardejer, "
Olsen M., " Martofte.
Pedersen J., " Dalby.
Petersen, Politiaffsistent, Dalby
Redtz V., Lærer, Martofte.
Simonsen, Lærer, Dalby.

Rasmussen S., Gaardejer, Langø pr.
Martofte.

Madsen N., Gaardejer, Sofiendal.

Nørre Lyndelse og Højby
Sogne.

Kvistgaard, Sognepræst, N. Lyndelse
pr. Aarslev.

Skovby Herred.

Skovby og Ore Sogne.

Grønlund O., Lærer, Eskildstrup pr
Kassemose.
Hansen N., Gaardejer, Rosenlund,
Harritslev pr. Bogense.
Nielsen M., Murermester, Harritslev
pr. Bogense.
Madsen T., Frue, Tofte pr. Bogense.
Nielsen N., Gaardejer, Eskildstrup
pr. Kassemose.
Petersen, E., Lærerinde, Tofte pr.
Bogense.
Pedersen Blicher, Ore Skole pr. Mejl-
skov.
Larsen, A., Gaardejer, Abiltøft, Skovby
pr. Kassemose.

Bogense.

Larsen, Kommiss, Bogense.

Baag Herred.

Skydebjerg og Orte Sogne.
Hansen J.; Ladegaard pr. Bred.
Stjernegaard K. P. Forpagter, Pejrup-
lund pr. Skalbberg.

Haarby Sogn.

Andersen G., Lærer, Haarby Skole.
Rabøl, Dyrlæge, Haarby.

Vends Herred.

Middelfart.

Nygaard, Redaktør, „Venstrebladet“,
Middelfart.

Kauslunde Sogn.

Hasseri, Lærer, Gamborg pr. Kauslunde
Balslev og Ejby Sogne.

Olsen J., Enkefrue, Indslev, Taarup,
Ejby.

Larsen M., Frue, Ejby Krog.
Gelsted Sogn.

Hansen H. P., Gaardejer, Padesøbjerg,
Aarup.

Nørre Aaby og Indslev
Sogne.

Holdahl H., Elektriker, Bubbøl, Indslev,
N. Aaby.

Hansen N. J., Bestyrer, Bubbøl, Indslev,
N. Aaby.

Hansen M., Grdjr, Bubbøl, Indsl., N. Aaby

Jørgensen P., " " " "

Knudsen, " " " "

Koberg P., " " " "

Føns Sogn.

Føns, Ørslev Læseforening. Adresse:
Risbro pr. Nørre Aaby.

Svendborg Amt.

Hansen M., Møller, VejleMølleAllested.
Rasmussen, Inspektør, Villa Skovly,
Pasop, Svendborg.

København.

Bagger P., Grosserer, Maglekildevej 5.
Kaarsbo Helga, Kommunelærerinde,
Nansensgade 61.

Madsen-Mygdal, Landbrugsminister.
Schøller. Hofjægerm., Villemoesgade 74

Jylland.

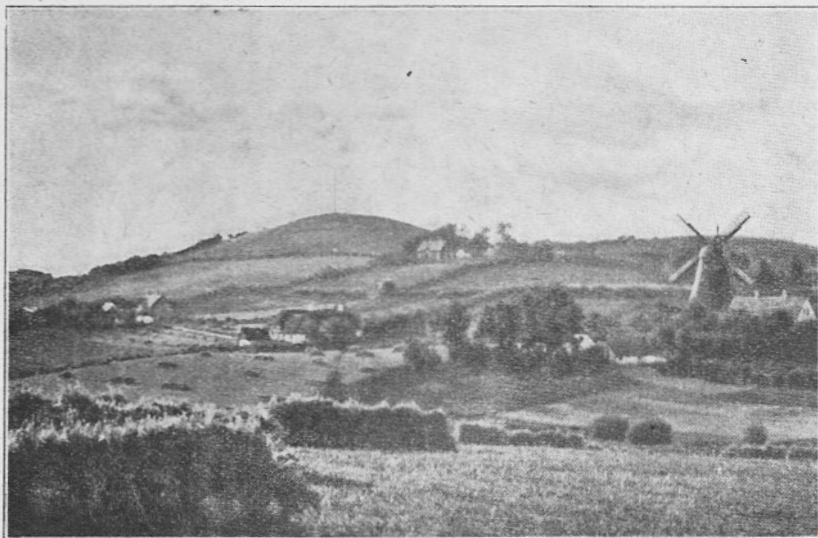
Buhl C., Forpagt., Stendetgrd, Haderslev
Konstantin Hansen, Frue, Kolding.
Meldola, Godsejerinde, Snoghøj pr.
Fredericia.

Rasmussen L., Lærer, Vridsted Skole
pr. Skive.

Steen A., Lærer, Sondrup Skole,
Hundslund.

Wolff, Sognepræst, Roager, Vodder,
Sønderjylland.

IV

DET HØJESTE PUNKT PAA FYEN.
FRØBJERG BAUNEHØJ.

Navne paa Bestyrelsens Medlemmer.

Ingeniør Andreasen, Odense, Sekretær og Kasserer.

Apoteker de Neergaard, Løveapoteket, Odense

Pastor Schovsbo, Nørre Aaby.

Gaardejer R. J. Jensen, Sandager Næs pr. Assens.

Apoteker Helm, Middelfart.

Propr. Hansen, Møllegaard, Fangel.

Murermester S. Meyer, Kerteminde.

Sagfører Theill, Bogense.

Rektor Holbeck, Odense.

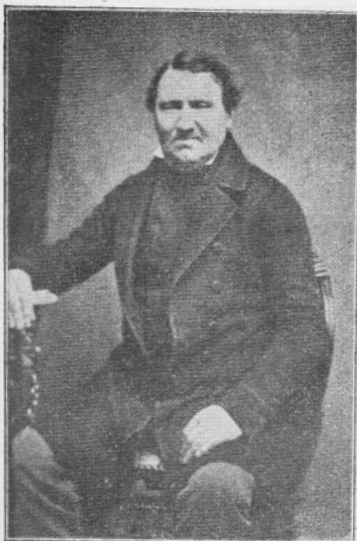
Pastor Idum, Føns pr. Nørre Aaby.

Lærer Elling, Søndersø pr. Odense.

Baron H. Berner Schilden Holsten, Langesø, Næstfind.

Proprietær F. Hjort, Baagegaard, Tommerup, Formand.

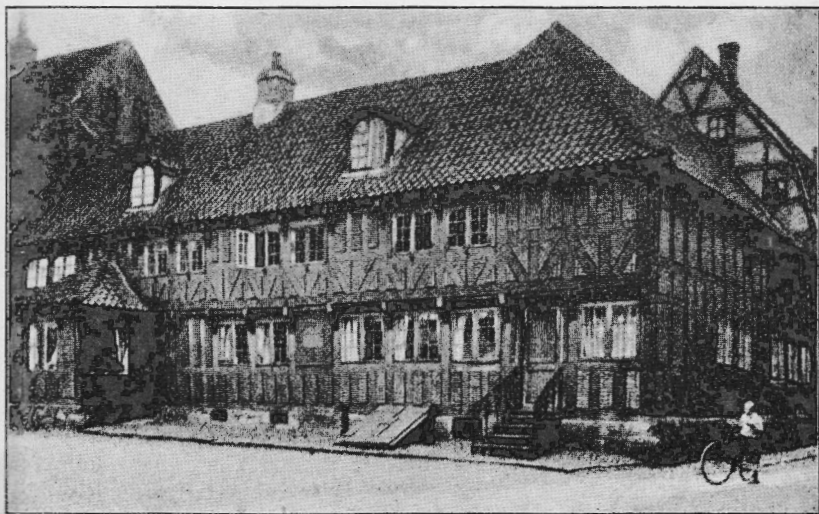
Tillige i
Skrift-
udvalget.

DEN KLOGE MAND
KRISTEN NIELSEN PAA ROLD

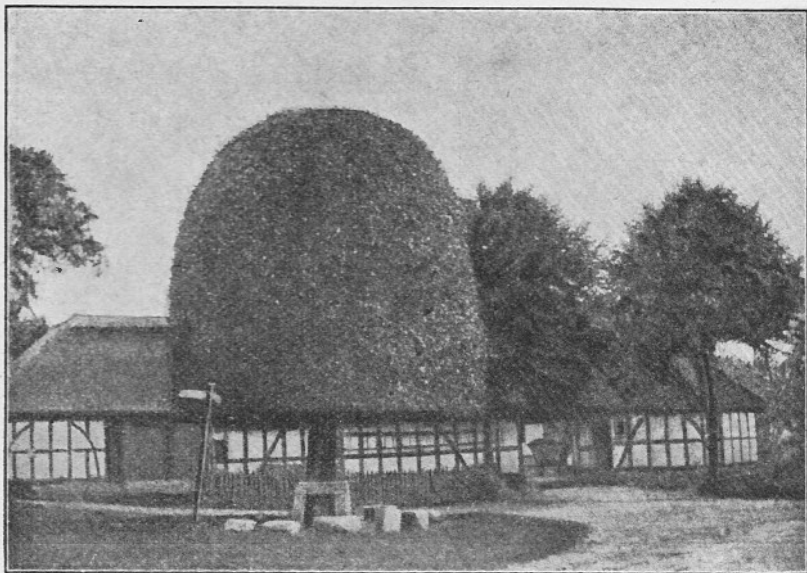

GAMLE BØNDERFOLK
FRA VEST-FYEN

GAMMELT BINDINGSVÆRKSHUS I ASSENS
WILLEMOES' FØDEHJEM

VI

BYSTÆVNE I DAVINDE

FORORD.

Idet vi nu med dette vort tiende Hefte, der tillige er Begyndelsen til Aarbogens tredje Bind, kan se tilbage paa en 10aarig Arbejdsperiode i historisk Granskning af vor Landsdel, vilde jeg som Formand, paa Bestyrelsens Vegne gerne have Lov til at sige Tak til alle de 900 Medlemmer, som vi nu har, fordi de har slaet Følge og givet en Haandsrækning med i Arbejdet for vor fælles Sag. Dernæst en speciel Tak til dem, som har skaffet os nye Medlemmer, og fremfor alt staar vi alle i Gæld til og er meget taknemmelige overfor alle de gode Mænd og Kvinder, som har foretaget historiske Undersøgelser og derom skrevet i vor Arbog og talt Sagen paa vore Møder og derved bidraget mægtigt til at fremme vort Formaal paa en saadan Maade, at vi alle har Grund til at være tilfredse dermed.

Men Enden er epdnu ikke naaet, der er sikkert langt frem, forinden vi kender hvert Sogns, hver Bys, hver Gaards og hvert Hus's Historie, for ikke at tale om de mange mange Familier og Slægter, der vel er mægtige i Tal, men hvis enkelte Medlemmer ofte er yderst fattige, ja „ludfattige“ paa endog den beskedneste Viden om Slægtens Historie og Oprindelse.

VII

GAMMELT ARVESØLV

200 AAR GL. SØLV-THEMASKINE,
SOM DER UNDER KRIGEN 1914-18
FORGÆVES BLEV BUDT
25,000 KRONER FOR

Naar undtages de evige Ting, er der næppe noget, som kan bringe de enkelte Mennesker en sundere og sandere Glæde, end at faa udredet disse Familie- og Hjemstavnforhold og spredt Lys i det nu herskende Mørke, som omgiver den enkelte.

„Historisk Samfund“ bruger alle sine Kræfter til at bringe Hjælp i dette Arbejde, og vi beder alle Medlemmerne om, fremdeles at være aktive Medhjælpere, først og fremmest ved at skaffe os flere Medlemmer; mange flere skal vi blive for at være rigtig stærke. Dette er nødvendigt, for Opgaverne er mange og store. De maa være med i at skaffe os godt Stof til Aarbogen; rigtig gammelt og rigtig godt skal Stoffet være.

Forhaabentlig kan vi herefter komme saa vidt, at vi i nogen Maade kan betale Forfatterne for deres Arbejde og store Tjeneste disse gode Medhjælpere yder vor Forening.

VIII

Kniber det med at faa Gang i Sagen, er Bestyrelsen altid til Tjeneste med Raad og Daad, ogsaa ved at afgive Foredragsholdere om historiske Emner i lokale Foreninger. Arbejdet er gratis, kun Rejsen skal betaales.

KJØNG GAMLE PRÆSTEGAARD

Blandt de mange Opgaver vi har sat os, er ogsaa den, at samle gode Billeder af gamle historiske Steder som Bystævner, Kirker, Vandmøller, Herregaarde, Bøndergaarde, Huse og Skoler, af gamle Kæmpegrave og Stendysser, betydelige Mænd og Kvinder m. v., alt hvad Medlemmerne kan tænke sig at have Betydning for Kulturhistorien, hvortil bl. a. ogsaa hører gamle Brugsgenstande, Rariteter osv., i Lighed med dette her anførte lille Udvalg af Billeder. Vi beder Medlemmerne om at være Bestyrelsen behjælpelig med at fremskaffe Billeder af de her nævnte og andet, hvad man kan tænke sig. Om ikke andet, saa et Prospektkort eller Fotografi, der viser det karakteristiske ved Bygningen eller Genstanden. En saadan Hjælp er lille for den enkelte baade i Henseende til Udgifter og Arbejde, men stor og af megen Betydning for vor Forening og Samfundet.

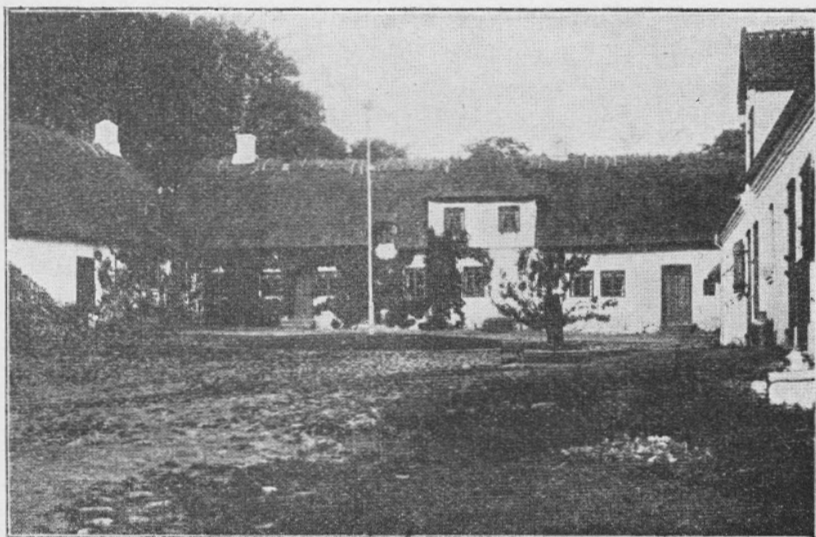
EN STOVT BONDE
IVER MADSEN, BRENDHOLT

IX

Andre Amtssamfund arbejder for at fremskaffe Bygninger til Opbevaring af deres Sager; vi er saa heldige at have et Landsarkiv i vor Midte, hvor vi antagelig kan faa Lov til at anbringe vore Samlinger, og hvor disse paa den bekvemmeste Maade kan blive tilgængelige for alle Medlemmerne og eventuelle andre interesserede.

»FYENS STIFTS LITTERÆRE SELSKAB«

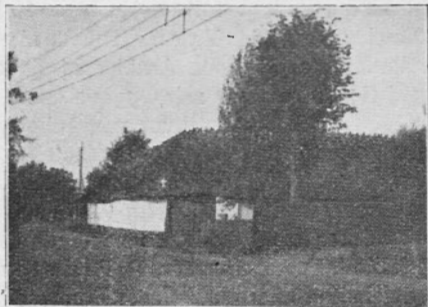
levede i Aarene fra 1815 og indtil 1890 og udgav i disse Aar bl. a. 10 Bind (hver paa ca. 350 Sider) af „Samlinger til Fyens Historie og Topographie“, i hvilket der findes mange gode Artikler af blivende Værdi og som i det store og hele havde samme Opgave som vort „Historisk Samfund“. Men mærkeligt er det at se, hvor vanskeligt dette „litterære Selskab“ havde ved at slaa igennem og vinde Forstaaelse, selv hos den dannede Klasse; og hos den store brede Befolkning fik „Selskabet“ aldrig Indpas. Vi ser saaledes i Aaret 1867, midt i Livsperioden, da „Selskabet“ vel har staaet paa det højeste, i hvilken der findes en Medlemsfortegnelse i „Samlingernes“ 4. Bind, hvoraf man ser, at Præsterne, som havde 29 Medlemmer af Selskabet, har haft bedst Forstaaelse af Sagen. Derefter følger Lærerne, vel at mærke ved de højere Skoler, de havde 12 Medlemmer. Saa følger Læger, Embedsmænd og store Forretningsmænd, der tilsammen har 10 Medlemmer, og Herremændene tæller 9 Medlemmer, Jurister 7 og Officererne 4; eller tilsammen 71 Medlemmer. — Der findes ikke en eneste Landsbylærer, Bonde eller Haandværker og ingen mindre Forretningsmand hverken fra By eller Land.

STENLØSE PRÆSTEGAARD SET FRA GAARDEN

X

Naar man nu ser paa disse 71 Medlemmer og sammenligner dem med vore de 900, der netop tæller sit Hovedkontingent af Medlemmer fra de Stænder, der slet ikke var repræsenteret i „Det litterære Selskab“, hvis Hovedopgave i Virkeligheden var den samme som „Historisk Samfund“, saa undres man og forbaus over, hvilken mærkelig Forandring i Udviklingen der er foregaaet i de sidste 40 Aar.

GAMMEL BONDEGAARD I SØNDERSØ

„Historisk Samfund“'s Generalforsamling afholdtes i Odense d. 9. Februar, hvor der kun var mødt ganske faa Mennesker.

De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer, Proprietær Hjort, Pastor Idum, Lærer Elling, Rektor Holbeck og Ingeniør Andreasen genvalgtes og ligeledes Trafikassistent Christiansen og Tømrermester Johansen som Revisorer.

I August afholdtes et udmærket og særdeles velbesøgt offentligt Møde paa Latinskolen, hvor Museumsinspektør Andrup talte om de i Ungarn fundne „Eleonora Christine Ulfeldts efterladte Papirer.“ Endelig deltog flere af Bestyrelsens Medlemmer i historisk Fællesforenings 3 Dages Møde i Haderslev sidst i Juni, hvor der blev holdt flere historiske Foredrag og foretaget Udflugter til og Paavisning af den bekendte „Tørning Slotsbanke“ og „Haderslevhus“, der laa paa Højen „Bøghoved“ ved Gammel Haderslev.

Baagegaard pr. Tommerup, den 1. 12. 1922.

F. HJORT.

EFTERSKRIFT.

Hos Formanden, Proprietær F. Hjort, Baagegaard pr. Tommerup, henligger endnu ganske enkelte Eksemplarer af Baron H. Berner Schilden Holstens rigt illustrerede Beskrivelse af „Nakkebølle“, der kan faas for 3 Kroner + Porto.

XI

STENLØSE PRÆSTEGAARD FRA HAVEN MED KIRKEN I BAGGRUNDEN

STENLØSE PRÆSTEGAARD FRA HAVEN